

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ



- **Φιλοσοφία:** Οι Αρχαίοι Έλληνες, μέσα από την φιλοσοφία, προσπάθησαν να προσεγγίσουν διάφορα ζητήματα, που αφορούν την ζωή, τον κόσμο, την ηθική, κτλ. Η αρχαία Ελληνική φιλοσοφία επηρέασε αρκετά την δυτική κουλτούρα και αντίληψη και έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Αναγέννησης και του Διαφωτισμού.
- **Ολυμπιακοί Αγώνες:** Οι πρώτοι καταγεγραμμένοι Ολυμπιακοί Αγώνες πραγματοποιήθηκαν το 776 π.Χ. στην Ολυμπία. Στην Αρχαία Ελλάδα, οι Ολυμπιακοί Αγώνες γίνονταν προς τιμή του θεού Δία. Στις μέρες μας, οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι μία παγκόσμια αθλητική οργάνωση, που μέσα από τα ιδανικά του αθλητισμού, υμνεί την ισότητα και την ειρήνη όλων των κρατών και όλων των ανθρώπων.

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ 1300-1600

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 15ος-17ος αιώνας

Αναγέννηση

- ❖ Διάγνωση της γνώσης με εφεύρεση της τυπογραφίας
- ❖ Ανθρωπισμός
- ❖ Αγώνας για καλύτερη κοινωνία
- ❖ Βαθύτερη γνώση της αρχαιότητας
- ❖ Ευρώπη των Διανοούμενων

Διαφωτισμός

Ο Διαφωτισμός αποτελεί σημαντικό πνευματικό κίνημα, που τοποθετείται στα τέλη του 17ου αιώνα και στις αρχές του 18ου, το οποίο οι ίδιοι οι Γάλλοι Διαφωτιστές αποκάλεσαν «*Siècle des lumières*», θεωρώντας εαυτούς φωτοδότες. Ο Διαφωτισμός παρατηρήθηκε αρχικά στη [Αγγλία](#), επείτα στη [Γαλλία](#), και αργότερα στις άλλες χώρες της [Ευρώπης](#) αλλά και έξω απ' αυτή, προετοιμάζοντας παράλληλα το έδαφος για τη [Γαλλική Επανάσταση](#). Οι διαφωτιστές πρέσβευαν τον ορθολογισμό και την πίστη στην πρόοδο, αξιώνοντας αλλαγές σε όλες τις πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας, στους πολιτικοκοινωνικούς θεσμούς, την [οικονομία](#), την εκπαίδευση και τη [θρησκεία](#). Τάχθηκαν υπέρ της ατομικής ελευθερίας και εναντίον της τυραννικής διακυβέρνησης και της καταπίεσης που ασκούσε η [Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία](#). Βασικός φορέας των νέων ιδεών που έφερε ο Διαφωτισμός ήταν η ανερχόμενη [αστική τάξη](#) που μέχρι εκείνη την εποχή παρέμενε αποκλεισμένη από το σύστημα της απολυταρχίας. Ανάμεσα στους σημαντικούς εκφραστές του Διαφωτισμού τοποθετούνται ο [Βολταίρος](#) και ο [Μοντεσκιέ](#). Οι Διαφωτιστές [Ντενί Ντιντερό](#), [Ζαν λε Ροντ ντ' Αλαμπέρ](#) και [Ζαν Ζακ Ρουσό](#) συγκρότησαν το ιδεολογικό υπόβαθρο του Διαφωτισμού στην *Εγκυκλοπαίδεια*. Παράλληλα ο Ζαν Ζακ Ρουσσώ διατύπωσε τη θεωρία του *Κοινωνικού Συμβολαίου*, προτρέποντας σε μια Ευρώπη που θα υποστήριζε τα δικαιώματα του ανθρώπου.



Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Ο όρος **αρχαία Ελλάδα** χρησιμοποιείται για να περιγράψει τον [ελληνικό](#) κόσμο κατά την περίοδο της [αρχαιότητας](#). Αναφέρεται όχι μόνο στις περιοχές του σύγχρονου [ελληνικού κράτους](#), αλλά όπου εγκαταστάθηκαν και διαβίωσαν στους αρχαίους χρόνους ελληνικοί πληθυσμοί, συμπεριλαμβανομένων της [Ιωνίας](#), της [Κύπρου](#), της [Μεγάλης Ελλάδας](#) ([Σικελία](#) και νότια [Ιταλία](#)) και των διάσπαρτων ελληνικών εγκαταστάσεων στις ακτές της [Μεσογείου](#), αλλά μέχρι και τον [Εύξεινο Πόντο](#).

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ



Ζωγραφική

Αντιπροσωπευτικό δείγμα της υψηλής ποιότητας που εμφανίζει η επαρχιακή ζωγραφική στις ανατολικές επαρχίες της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, αποτελούν οι προσωπογραφίες των νεκρών πάνω σε λεπτούς ξύλινους πίνακες. Αν και τέτοιου είδους δημιουργίες των πρώτων χριστιανικών αιώνων -που παραμένουν πολύ κοντά στην ελληνιστική παράδοση- ζωγραφίστηκαν σε όλη την έκταση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, οι κλιματολογικές συνθήκες επέτρεψαν τη διάσωση συνόλων μόνον από την Αίγυπτο. Από το 2ο αιώνα μ.Χ., πολλές προσωπογραφίες αρχίζουν να εμφανίζονται περισσότερο σχηματικές, τα μάτια μεγαλώνουν και βαθιάνουν και η έκφραση αποπνευματώνεται, προαναγγέλλοντας χαρακτηριστικά της βυζαντινής ζωγραφικής.

Γυναικείο πορτραίτο σε εγκοιμητική τεχνική από την Αίγυπτο (Φαγιούμ). Η ελληνορωμαϊκή ζωγραφική αγγίζει νέα επίπεδα έκφρασης μέσω αυτών των προσωπογραφιών που εισαγάγουν εμμέσως τη μεσαιωνική ζωγραφική.

Γεωμετρική εποχή

Η γεωμετρική εποχή είναι μία περίοδος της αρχαίας ελληνικής ιστορίας που διαρκεί από το 1050 π.Χ έως το 700 π.Χ

Η περίοδος από το ΙΒ' ως τον Η' αιώνα είναι μία περίοδος μεταβατική, κατά την οποία συνέβησαν εξελίξεις, συντελουμένων των οποίων βρίσκουμε μια διαμορφωμένη κατάσταση στην έναρξη της αρχαϊκής εποχής. Η περίοδος αυτή πέρα από <<σκοτεινοί αιώνες>>, είναι γνωστή και με άλλες ονομασίες, όπως ομηρική εποχή, γεωμετρική εποχή, λόγω των αλλαγών που σημειώνονται περί το 1050 π.Χ στην τεχνοτροπία της κεραμικής, ή εποχή του σιδήρου, καθώς από το 1100 π.Χ και εξής γενικεύεται η χρήση του υλικού αυτού για την κατασκευή όπλων ή σκευών.

Η ΔΙΑΔΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΥ

Το κίνημα του Διαφωτισμού ξεχωρίζει από όλα τα προηγούμενα κινήματα διανοουμένων από τον αποδέκτη του: το ευρύ κοινό. Η πρόοδος του αλφαριθμητισμού και της μάθησης επέτρεψαν στο ευρύ κοινό, τον λαό γενικότερα, να δημιουργήσει μια γνώμη, μία κοινή γνώμη. Οι πολιτικές και φιλοσοφικές συζητήσεις υπερβαίνουν τα μέχρι τότε στενά όρια του κύκλου των συγγραφέων και των ανθρώπων των γραμμάτων και γίνονται πλέον υπόθεση και του λαού.

Βασικό ρόλο σε αυτή την υπόθεση έπαιξε η Γαλλία, τόσο πριν όσο και μετά τη Γαλλική Επανάσταση. Η Γαλλία τον 18ο αιώνα γνώρισε μια περίοδο σχεδόν 80 χρόνων εσωτερικής ειρήνης και οικονομικής ευημερίας. Εκτός αυτού, η Γαλλία ήταν η πιο μεγάλη πληθυσμιακά χώρα στην Ευρώπη και η χώρα με τη μεγαλύτερη λαμπρότητα και γόητρο. Η γαλλική γλώσσα και ο γαλλικός αυλικός πολιτισμός των Βερσαλλιών ακτινοβολούσαν από το Βερολίνο στην Πρωσία ως την Αγία Πετρούπολη στη Ρωσία. Εσωτερικά όμως άρχισε να γεννιέται μια αλλαγή. Οι νέες φιλοσοφικές ιδέες εξαπλώνονταν γρήγορα μέσω των σαλονιών, των καφέ και των λογοτεχνικών και επιστημονικών συναθροίσεων, και παράλληλα η απόλυτη βασιλική εξουσία έχανε το κύρος της, καθώς τα σύννεφα του πολέμου πύκνωναν γύρω από την Αυτοκρατορία.



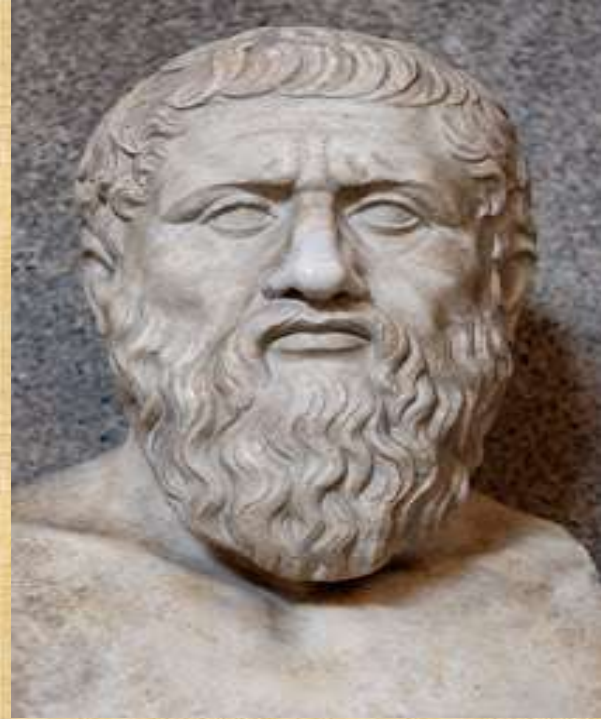
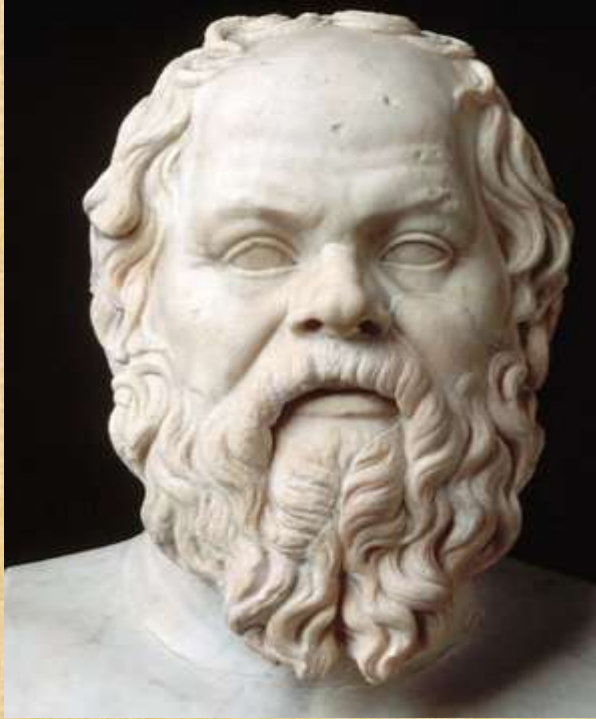
Φιλοσοφία

Η φιλοσοφία στην αρχαία Ελλάδα επικεντρώθηκε στο ρόλο της αιτίας και της έρευνας.

Επέδρασε σημαντικά στη σύγχρονη φιλοσοφία και επιστήμη. Οι φιλόσοφοι της ελληνιστικής εποχής επηρέασαν τους Μουσουλμάνους φιλοσόφους και τους Ισλαμιστές επιστήμονες του Μεσαίωνα, τους φιλοσόφους της Αναγέννησης και του Διαφωτισμού καθώς και τις κοσμικές επιστήμες της σύγχρονης εποχής.

Μερικοί από τους πιο γνωστούς φιλοσόφους της αρχαίας Ελλάδας ήταν ο Πλάτωνας και ο Σωκράτης.

Σωκράτης και Πλάτωνας



Λογοτεχνία και Ποίηση

Η αρχαία ελληνική κοινωνία έδινε ιδιαίτερη έμφαση στη λογοτεχνία. Πολλοί συγγραφείς θεωρούν πως η δυτική κουλτούρα, όσον αφορά τη λογοτεχνία, ξεκίνησε από τα ομηρικά έπη «Ιλιάδα» και «Οδύσσεια», τα οποία διακρίνονται για τις επιδέξιες και ζωντανές απεικονίσεις του πολέμου και της ειρήνης, της τιμής και της ατίμωσης, της αγάπης και του μίσους. Μία από τις πιο αξιοσημείωτες νεότερες Ελληνίδες ποιήτριες ήταν η Σαπφώ, η οποία καθιέρωσε ως είδος ποίησης τη λυρική.

Θέατρο

Ο θεατρικός συγγραφέας Αισχύλος άλλαξε τη δυτική λογοτεχνία για πάντα όταν εισήγαγε τις ιδέες του διαλόγου και των αλληλεπιδρώντων χαρακτήρων στη θεατρική συγγραφή. Με αυτόν τον τρόπο επινόησε το «δράμα»: η Ορέστεια τριλογία του θεωρείται το σπουδαιότερό του επίτευγμα. Άλλοι σημαντικοί θεατρικοί συγγραφείς ήταν ο Σοφοκλής και ο Ευριπίδης. Ο Σοφοκλής ανέπτυξε την ειρωνεία ως λογοτεχνική μέθοδο, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα το έργο του «Οιδίππου Τύραννος». Ο Ευριπίδης, από την άλλη, επεχείρησε μέσω των έργων του να αμφισβητήσει τις κοινωνικές συμβάσεις και τα ήθη, ενώ τα έργα του «Μήδεια», «Οι Βάκχες» και «Οι Τρωάδες» έχουν την ικανότητα να μας κάνουν να αναθεωρήσουμε τις αντιλήψεις μας όσον αφορά την ιδιοκτησία, το φύλο και τον πόλεμο.



Όμηρος



Σαπφώ

Μουσική και χορός

Η μουσική ήταν παρούσα σε όλους σχεδόν τους τομείς της αρχαίας ελληνικής κοινωνίας, από τους γάμους και τις κηδείες μέχρι τις θρησκευτικές τελετές, το θέατρο, την παραδοσιακή μουσική και τις απαγγελίες των επικών ποιημάτων. Υπάρχουν αρκετά δείγματα της ελληνικής μουσικής σημειογραφίας, καθώς και πολλές λογοτεχνικές αναφορές στην αρχαία ελληνική μουσική. Η ελληνική τέχνη απεικονίζει μουσικά όργανα και χορό. Η λέξη «μουσική» προέρχεται από το όνομα των Μουσών. Οι Μούσες ήταν κόρες του Δία και προστάτιδες θεές των τεχνών.

Επιστήμη

Η συνεισφορά των αρχαίων Ελλήνων ήταν μεγάλη στον τομέα των μαθηματικών, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα τους βασικούς κανόνες της γεωμετρίας, τις ανακαλύψεις στη θεωρία των αριθμών, στη μαθηματική ανάλυση και στα εφαρμοσμένα μαθηματικά. Οι ανακαλύψεις αρκετών Ελλήνων μαθηματικών, όπως του Πυθαγόρα, του Ευκλείδη και του Αρχιμήδη, χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία των μαθηματικών μέχρι και σήμερα.

Πυθαγόρας και Ευκλείδης



Τεχνολογία

Ο μηχανισμός των Αντικυθήρων, μια συσκευή για τον υπολογισμό της κίνησης των πλανητών, χρονολογείται από το 80 π.Χ. περίπου και θεωρείται πρόγονος του αστρονομικού υπολογιστή. Ανακαλύφθηκε σε ένα αρχαίο ναυάγιο στο ελληνικό νησί των Αντικυθήρων, ανάμεσα στα Κύθηρα και την Κρήτη. Αυτός ο μηχανισμός έγινε διάσημος για τη χρήση του διαφορικού γραναζιού καθώς και για τη σμίκρυνση και την πολυπλοκότητα των τμημάτων του. Ο αυθεντικός μηχανισμός εκτίθεται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας και συνοδεύεται από ένα αντίγραφο.

Μηχανισμός Αντικυθήρων

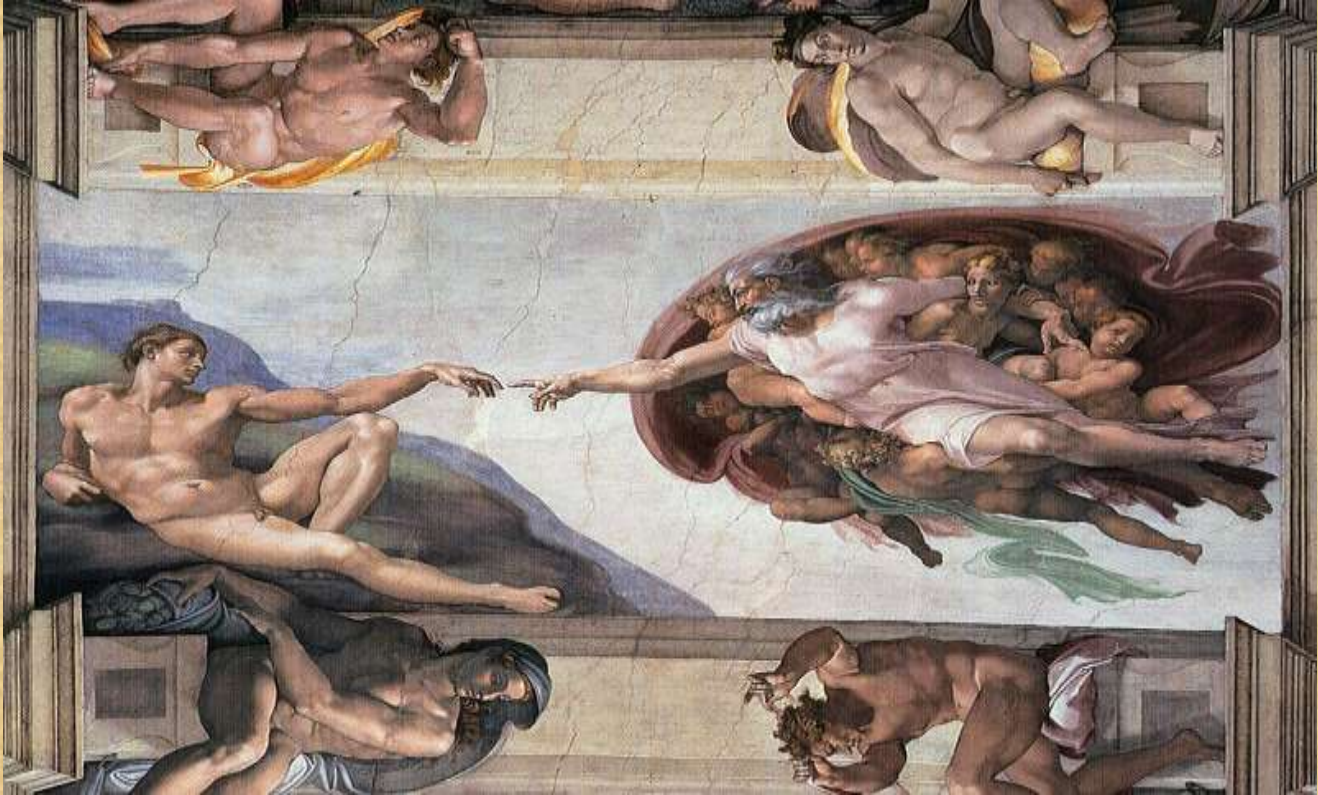


Αναγέννηση

Τέχνη

Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά στοιχεία της αναγεννησιακής τέχνης είναι η ανάπτυξη της άκρως ρεαλιστικής γραμμικής προοπτικής. Στον Τζιόττο ντι Μποντόνε (1267-1337) αποδίδεται η πρώτη μεταχείριση του ζωγραφικού καμβά ως παραθύρου προς το χώρο, ωστόσο δεν ήταν παρά διαμέσου του αρχιτεκτονικού έργου του Φιλίππο Μπρουνελέσκι (1377–1446) και των συγγραμμάτων του Λέον Μπαττίστα Αλμπέρτι (1404-1472) που καθιερώθηκε ως καλλιτεχνική τεχνική. Η ανάπτυξη τεχνικών προοπτικής ήταν μέρος μιας ευρύτερης τάσης των τεχνών προς το ρεαλισμό. Για τον ίδιο σκοπό, οι ζωγράφοι ανέπτυξαν κι άλλες τεχνικές, μελετώντας το φως, τη σκιά, και, όπως είναι πασίγνωστο στην περίπτωση του Λεονάρντο ντα Βίντσι, της ανατομίας του ανθρώπινου σώματος. Πίσω από αυτές τις αλλαγές στην καλλιτεχνική μέθοδο, ήταν μια ανανεωμένη επιθυμία απεικόνισης της ομορφιάς της φύσης, ενασχόλησης με τα αξιώματα της αισθητικής, με τα έργα των Ντα Βίντσι, Μιχαήλ Άγγελου και Ραφαήλ να αντιπροσωπεύουν καλλιτεχνικές κορυφώσεις που επρόκειτο να γίνουν αντικείμενο μίμησης από άλλους καλλιτέχνες. Άλλοι αξιόλογοι δημιουργοί ήταν ανάμεσα σε άλλους οι Σάντρο Μποττιτσέλλι, ο οποίος εργαζόταν για τους Μεδίκους στη Φλωρεντία, ο Ντονατέλλο, από την ίδια πόλη, και ο Τιτσιάνο στη Βενετία.

Μιχαήλ Άγγελος-Η δημιουργία του Αδάμ



Επιστήμη

Η επανανακάλυψη των αρχαίων κειμένων και η εφεύρεση της τυπογραφίας εκδημοκράτισαν τη μάθηση και επέτρεψαν την ταχύτερη διάδοση των ιδεών. Ωστόσο η πρώτη περίοδος της ιταλικής Αναγέννησης θεωρείται συχνά ως εποχή επιστημονικής οπισθοδρομικότητας: οι ουμανιστές ευνόησαν τη μελέτη των ανθρωπιστικών επιστημών σε βάρος της φυσικής φιλοσοφίας και των εφαρμοσμένων μαθηματικών. Η ευλάβεια που έδειξαν απέναντι στις κλασσικής πηγές εδραίωσε περαιτέρω τις απόψεις του Αριστοτέλη και του Πτολεμαίου αναφορικά με την ερμηνεία του σύμπαντος. Η επανανακάλυψη των αρχαίων κειμένων και η εφεύρεση της τυπογραφίας εκδημοκράτισαν τη μάθηση και επέτρεψαν την ταχύτερη διάδοση των ιδεών. Ωστόσο η πρώτη περίοδος της ιταλικής Αναγέννησης θεωρείται συχνά ως εποχή επιστημονικής οπισθοδρομικότητας: οι ουμανιστές ευνόησαν τη μελέτη των ανθρωπιστικών επιστημών σε βάρος της φυσικής φιλοσοφίας και των εφαρμοσμένων μαθηματικών. Η ευλάβεια που έδειξαν απέναντι στις κλασσικής πηγές εδραίωσε περαιτέρω τις απόψεις του Αριστοτέλη και του Πτολεμαίου αναφορικά με την ερμηνεία του σύμπαντος.

Θρησκεία

Τα νέα ιδεώδη του **ουμανισμού**, αν και κοσμικά από κάποιες πλευρές, αναπτύχθηκαν σε ένα **χριστιανικό** υπόβαθρο, κυρίως στις χώρες του Βορρά. Πράγματι, πολλά (αν όχι τα περισσότερα) έργα τέχνης ήταν παραγγελία από ή αφιέρωση στην Εκκλησία. Ωστόσο, η Αναγέννηση άσκησε βαθιά επιρροή στη **θεολογία** της εποχής, ιδίως στον τρόπο που οι άνθρωποι αντιλαμβάνονταν τη σχέση ανάμεσα στο **Θεό** και τον **άνθρωπο**. Πολλοί από τους εξέχοντες θεολόγους της εποχής ήταν οπαδοί της ουμανιστικής μεθόδου, όπως ο **Έρασμος** (1466-1536), ο **Ούλριχ Ζβίγγλιος** (1484-1531), ο **Τόμας Μορ** (1478-1535), ο **Μαρτίνος Λούθηρος** (1483-1546) και ο **Ιωάννης Καλβίνος** (1509-1564).

Μαρτίνος Λούθηρος



Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας!